

ERDELYI ÉLET

Tartalom:

Árdrágításért bünvádi jeljelentés az aradi villanygyár ellen — Monstre világitási bojkott indul meg Aradon a tehetetlen uzsora-politika ellen

Országszerte tömörülnek a bukott bankok betétesei — Temesváry Nagy Cluj várad és Kolozsvár után most Aradon bontanak zászlót a pénzüket sirató érdekeltek

Hat milliót elengedett követeléséből a Bancara, hogy »pénzt lássson« Kálmán Adolftól

A Generala biztosító átvette a munkások rokkantségélyző egyletét

Baj a »memoria« körül

A kultura ügynökének baja

A munkanélküli kenyérkeresete

Harminc méter vászon

Lovagias ügy kerekedett egy idejében el nem készült báli ruha miatt

Félhangos Heti Hiradó

Képes színház- és filmélet rovat

Segesvári szövetgyár vezérképviselete:
Vajda Béla
A R A D,
No. 1
Str. Alexandri

M
I
N
D
E
N

S
Z
A
K
Ü
Z
L
E
T
B
E
N

K
A
P
H
A
T
Ó

BCU Cluj / Central University Library Cluj

■ MINDEN SZAKÜZLETBEN KAPHATÓ

Gyári lerakat és vezérképviselet.

Hirschmann Károly
Arad, Str. Gheorghe Lazar No. 17.

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbizottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, Tg-Mureș

Árdrágításért

bünvádi feljelentés az aradi villanygyár ellen — Monstre világítási bojkott indult meg Aradon a telhetetlen uzsora-politika ellen — A fogyasztók ezrei félhomályban várják az ügyészségi vizsgálat eredményét

(Arad). Az aradi villanygyár ellen támadt társadalmi mozgalom újabb fázisához érkezett Mert bárhogy is kezelje ezt a nagyfontosságú kérdést az aradi napisajtó, a fogyasztók ezreit nem lehet bükkolt közönnyel megtevesztetni, amikor szinte naponként jár a nyakukra a villanygyár inkasszánsa azokkal a számlákkal, amelyeknek képtelen összegeit képtelenek a mai viszonyok között megfizetni. Az aradi áramfogyasztó nagyközönség tökéletesen tisztában van azzal a ténnyel, hogy az új ártarifa, melyet a sztrájkoló kereskedők laikusainak megtevesztésére állítottatott össze a villanygyár igazgatósága, szemérmetlen szemszurásnak készült csupán, amely el is érte célját, mert látszatra harminc százalékot mutatott a kirakatok áramfogyasztási díjánál, holott a valóságban egy banival sem mérsékelte a végleges bevételét a villanyüzemeknek. Az új kereskedői ártarifa, — amint az áramár-szakértők igen jól tudják, mindössze arra jó, hogy

leszerelje a kereskedőtársadalom ellenálását, közvetve növelje az áramfogyasztást és így végeredményében újra csak a villanygyárnak hajtson hasznot.

Ma még azok a kereskedők, akik kénye-kedvre feladták a harcot és megszüntették a villanysztrájkot, — amelyben a közönség osztatlan szimpátiája nyilatkozott meg mellettük, — nem érzik, nem tapasztalják közvetlenül annak a taktikai trükknek cinizmusát, amelynek valamennyien jóhízemű áldozatai. De elkövetkezik újra a számlabemutató napja és akkor rájönnek, hogy mit jelent valóban az új ártarifa, melynek kategóriái kö-

zött oly kegyesen hagyta őket válogatni a villanyüzem igazgatósága.

Mindettől eltekintve : van az éremnek egy másik oldala is. A villanygyár a maga biztos győzelmének tudatában nem vette magának azt a fáradságot sem, hogy győzelmét eltitkolja a legyőzöttek előtt. A villanygyár u ai a helyzet urainak érzik magukat és

magánjogot, kereskedelmi morált, valamint személyi szabadságot sértő, nyers feltételeket diktáltak.

Minden egyes kereskedővel, aki igénybe veszi az uj, a „kedvezményes“ áramtarifát, nyilatkozatot irattak alá, melyben az illető kijelenti, egyben pedig kötelezi magát rá, hogy

üzlethelyiségében semmi más világítást az aradi méregdrága elektromos áramon kívül nem használ.

Tehát sem milligyertyát, sem petróleumlámpát, sem gázt, sem pedig petrolgáz izzótesteket ;

kötelezi magát, hogy egyszer s mindenkorra eladja lelkét az aradi villanygyárnak !

Azok a kereskedők, akik kényszerülve voltak a villanygyár telepén aláírni az eléjük tett, előbb azonban gondosan megfogalmazott írást, alávetették magukat a villanygyár árdiktandójának s most kénytelenek újra fokozni a villanygyár bevételeit,

Az Erdélyi Élet, amely leleplezetlenül és mellékszempontokat nem ismerő nyíltsággal mutatott rá kezdettől fogva a villanygyár jölszervezett szisztémájára, szíves árdiktációs politikájára, erre az irgalmat nem ismerő uszorára, mellyel fejőstehenének tekinti az aradi lakosságot, nem titkolja el ma sem a véleményét a történetek felett.

Az Erdélyi Élet rávilágít arra a fondorlatos machinációra, mellyel kijátszották Arad kereskedőtársadalmát, hogy aztán — szegyenletesen leplezetlen módon újra diktáljanak neki. Ám ezuttal is tulment a tisztesség határára a villanygyár igazgatósága, amidőn tiltó klauzulát csempészett a kereskedőkkel kötött megállapodásába, nem gondolt arra, hogy

ezzel a tisztességtelen kereskedelmi verseny büntetendő módon nyilvánvaló cselekményét követi el.

A gázvilágításu égők aradi képviselői ezért fordulnak panaszaiikkal az aradi Kereskedelmi és Iparkamarához, — de ugyanakkor a független bírósághoz is, ahol nem ül elnökként ugyanaz a személy, aki a villanygyár vezéri székéből az árdiktációs hadműveleteket csökönnyös profitéhséggel irányítja. Ezeknek a világítási szakembereknek pozitív, reális adataik vannak a villanyáram tényező nyersanyagáruk tényleges alakulásaira vonatkozólag és megállapításaik valóban megérdemlik a bíróság érdeklődését.

Ám bizonyosra vesszük, hogy a villanygyár legujabb sakk-

huzásához lesz még egy-két szava Aradváros rendkívüli közgyűlésének is, amelyet — Botioc Elek dr. polgármester kijelentései szerint — rövidesen kizárólag a városi villanygyár új egységárának megállapítása érdekében hívnak össze.

Azok az urak ugyanis, akik a város képviselőtestületének parlamentjében ülnek, tökéletesen tisztában vannak azzal a ténnyel, hogy nem szórakozásból küldte őket oda a város polgársága.

A lakosság bizalma megnyilatkozott irántuk és ezeknek a tanácsosoknak nem lehet nagyobb kötelességük megbizóikkal szemben, minthogy

minden tehetségükkel álljanak őrt a városi közvagyon mellett és minden képességeikkel védjék meg a polgárság érdekeit.

A város tehát a polgárság közvagyonának egy részét reprezentálja a városi gázgyár is, amelynek számos előfizetője van Aradváros iparosai és kereskedői, valamint magánosai között. Mit gondolnak tehát a városi tanácsos urak, a városi gázüzem képviselői, — milyen kárt okoz a villanygyár tiltó diktátuma a városi közvagyonnak, a városi gázgyár üzemének...? Vessük fel ma már nyíltan a kérdést: vajjon nem-e a legszemérmertlenebb tisztességtelen verseny ez az eljárás, amellyel az aradi villanygyár a maga jövedelmét akár terrorral is biztosítani igyekszik minden más tisztességes érdekekkel szemben?

Érdeklődéssel várjuk a városi tanács rendkívüli közgyűlését, mert a dolognak ezt az oldalát igazán nem lehet figyelmen kívül hagyni s ha a városi üzem kényszerűségből elveszti legjobb fogyasztóit, a kereskedőket, ki felel azért, hogy a közjövedelem újra csökkent a csőd szélén tántorgó városi gazdálkodásban..?

Régi, többször hangoztatott elvünk: Egy magánüzleti vállalkozás nem diktálhat egy egész város társadalmának! Az aradi villanygyár áruzsorája, kiméretlen és tisztességtelen üzletpolitikája az ügyészség után kiált! Az Erdélyi Élet akciója folytán Vulpe Constantin aradi királyi főügyész megindította a vizsgálatot a villanygyár igazgatósága ellen mindazokban az ügyekben, amelyeket fentebb elsoroltunk. Az aradi ügyészség vizsgálatának megállapításait érdeklődéssel várja a város minden egyes polgára, mert hiszen mindenki kivétel nélkül adózója a villanygyárnak, amely nem vesz tudomást a fizetésredukciókról, a csökkent kereseti lehetőségekről, az általános gazdasági depresszóról és csupán a maga szempontjairól hajlandó tárgyalni. Az aradi villanygyárnak egyenes kötelessége mindenki számára hozzáférhetővé tenni árban is a villanyáramot, amely ma nem luxus, hanem primitív szimpla szükséglet, utóvégre is 1933-ban, civilizált országban élünk! Ebből a szempontból semmi esetre sem lehet figyelembe venni a villanygyár urainak ellenvetéseit, amelyekkel takargatni igyekeznek shylocki akcióikat. Bennünket nem érdekelhet például az a körülmény, hogy az aradi villanyüzem csupán egy fiókja az Elektricának, amely rendelkezik más városokban rosszul menő fiók-üzemekkel, is. Miért kell Aradváros pol-

gárságának viselnie az Electrica más városokbeli deficitjeit...? Nem érdekelhet bennünket továbbra az sem, hogy a villanyüzem nem redukálta tisztviselői fizetéseit, minthogy nem redukálta az igazgatósági tagok fizetési és tantiéme-tételeit sem. Rendben van, végre egy vállalat, amelyik nem redukált! De hol van az megírva, hogy a villanygyárnak ezt a gesztusát mi, fogyasztók fizessük meg...? Miért ne viselje a villanygár rezsijét maga a villanyüzem...? És miért ne fedezhessék a mutatkozó nehézségeket az igazgatósági tantiéme mounteveresti összegeiről...? Hol is van az a nemes, nagy, példanélküli gesztus — a tisztviselőkért...?

Legfőbb ideje, hogy lehulljanak az álarcok. A Farsang vége közeledik és az óra nemsokára tízenkettőt üt — az aradi királyi ügyészségen. Aradváros társadalma egyforma várakozással tekint a városi nagytanácsterem és a főügyési kabinet felé, mert senki sem bírja tovább azt a leplezetlen, diktatórikus uzsorát, amellyel az aradi villanygyár áttipor a köz- és magánvagyonon egyformán, csakhogy a maga aránytalanul magas hasznát mindenképpen biztosíthassa a nyers profitéhség feneketlen gyomra számára!

Országszerte

**tömörülnek a bukott bankok betétesei —
Temesvár, Nagyvárad és Kolozsvár után
most Aradon bontanak zászlót a pénzüket
sirató érdekeltek**

(Arad.) A napokban nagyjövőjü, új érdekszövetség tömörülése zajlott le a Bánság fővárosában, Temesváron, amely eddig már nem egyszer adott kezdeményező példát komoly és praktikus új koncepciók megvalósításában. A közelmúltban ugyanis a temesvári kis- és nagyitókések kezdeményezésére megalakult a Bánsági Betétesek Szindikátusa, amely a tizenkettedik órában magában tömörítette ösze mindazokat a bánsági bankbetéteseket, akik a maguk keserves tapasztalatain keresztül érzik, hogy a betétesek mennyire minden védelem nélkül állanak, kiszolgáltatva a mostoha viszonyoknak, a hibás és hiányos hivatalos intézkedéseknek és főképpen: kényre-kedvre játékszerül vannak odadobva a lelkiismeretlen bankpolitikának, amelynek a közelmúltban is már annyi kirívó példáját láthattuk. A Bánsági Bankbetétesek Szindikátusának tehát kimondott célja az, hogy amidőn

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán!**

társadalmi uton sürgetni kívánja a betétesek törvényes védelmének intézményesítését, egyben

teljes erejével hasson oda, hogy maguk a betétesek szelekciónáljanak a néhány évvel ezelőtt gombamódra elszaporodott bankok és pénzüintézetek között.

Az egyesülés célja az, hogy a betétesek csakis a szolid, szilárd pénzüintézeteket támogassák és azokat a bankokat, akik Csáki szalmájának tekintik a betétesek keserves munkával összegyűjtött pénzecskéit, — egyszerűen elkerüljék, meglévő tőkéiket átmentesítsék biztonságba. Az egyesület további célja az, hogy rábirja a bankokat, hogy

a betétesek szindikátusának bevonása mellett olyan bankszindikátust létesítsenek, amely ugy vagyoni jogilag, mint erkölcsileg százszázalékos garanciát vállal: a nagybetétesek tőkéiért éppugy, mint a kisbetétesek féltő szeretettel gyűjtött keservesen összekuporgatott garasaiért.

Egy ilyen testület megalakulása bizonyosan megerősitené a hitelt, előcsalogatná a szalmazsákokba, vagy más egyéb menedékekbe megbujt tőkét, ahol mozdulatlanságra van jelenleg is millió, meg millió érték kárhozzátva.

A temesvári zászlóbontás érthető visszhangot keltett az egész ország területén. Ideje volna, hogy az aradi pénzpiacn is felfigyeljenek az érdekeltek az új, praktikus és célirányos megmozdulásra.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Minden vitán felül áll, hogy Aradon is vannak pénzüintézetek, amelyek hivatásuk magaslatán állnak és szolid üzleti elvek mellett dolgoznak a részvényesek, valamint a betétesek rájuk bizott pénzével.

Am igen jól tudjuk a multból is, mennyi meglepetés érte már a kis és nagytőkéseinket,

hány meg hány aradi pénzüintézetről derült ki, hogy lelkiismeretlen rablógazdálkodás folyik a biztonságot szuggeráló, diszes cégtáblák mögött...?

Aradon is tehát, ahol annyi fizetésképtelen bank létezik, a legsürgősebb teendő volna a Betétesek Szindikátusának megalakítása, Nemcsak azokról a betétesekről van szó, akik tőkéiket ilymódon vonták el a forgalomból, hanem azokról a kisbetétesekről főleg, akik aggkori nyugalmutkat vélték biztosítani azzal a kis könyvecskével, amelyre minden hónapban egy bizonyos kis összeget valamelyik aradi bankba befizettek.

Ezeket a sokmillióra menő kis tőkéket kell biztonságba helyezni mielőbb és ez adja meg nagy morális alapját is a betétes-szindikátusi mozgalomnak.

Legyünk tisztában vele: a mozgalmat nem lokális érdekek váltották ki Temesváron sem, mint ahogyan Nagyváradon is éppen a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbankkal fuzionált Nagyváradai Takarékpénztár inzulenciáját követőleg csak a napokban sereglettek össze a kifosztott kisbetétesek százai, siratva a mások által eltaktikázott pénzecskéiket, — a betétesek védelmét sürgető mozgalom országos áramlat szárnyain izmosodik és ennek a mozgalomnak támogatása elől nem zárkozhatnak el azok az aradi pénzintézetek sem, amelyek nyugodtan vállalhatják a nyílt szembenézés következményeit. Az Aradi Betétesek Szindikátusának zászlója is tehát rövidesen kibomlik, hogy alája seregelyjenek védelmet, biztonságot és igazságot keresve az aradi bankbetétesek ezrei.

Hat milliót

elengedett követeléséből a Bancara, hogy „pénzt lásson“ Kálmán Adolftól

(Arad.) Még mindig foglalkoztatja Arad gazdasági és pénzügyi köreit az az érdekes és sokat kommentált egyezség, amely a mult hét folyamán jött létre a Kálmán Adolf technikai vállalat és a Societate Bancara Romana S. A. bank aradi fiókinzetének igazgatósága között. A mai világban könnyen érthető jelenség ez, hiszen számos kereskedőt, vállalati vezetőt izgat a létrejött egyezség történelmi része: hogyan is történhetett, hogy a Kálmán Adolf cég nyolcmillió lejen felüli tartozásának végleges kiegyenlítése fejében a Bancara elfogadott két és filmillió lejt...? Az alábbi sorokban ezt a kíváncsiságot kívánjuk kielégíteni, amidőn megkiséreljük történelmi sorrendben rekonstruálni a folyamatosan lezajlott eseményeket.

A műszaki vállalat, amelynek már nyolcmillió kétszáz ezer lejre gyűlt fel tartozása a Bancara aradi fiókjával szemben, — kényszeregyezési kérelmet nyújtott be az aradi törvényszéken. A cég elhatározása természetszerűleg meglepetést keltett a hitelező pénzintézetnél, amely jogtanácsosának véleményét kikérve, feljelentést tett a kényszeregyezséget kért Kálmán A.-cég ellen. Ebben a feljelentésben a bank jogi képviselője kifejtette, hogy véleménye szerint

a Kálmán A.-cégnek nem volt törvényes jogalapja arra, hogy a kényszeregyeztetés kedvezményére igényt tarthasson, mivel a cég 1912-ben a Klein Adolf-cég alatt már csőd alatt állott.

Mivel a kényszeregyezési törvény ezt az esetet gátló körülménynek minősíti, a bank tiltakozását fejezte ki a kényszer-

egyezségi eljárás megadása ellen. A Bancara ezt a jogi tiltakozását igyekezett különböző argumentumokkal is kellőképpen alátámasztani.

A Bancara szerint a Kálmán-cégnek áruügyletből kifolyólag követelése állott fenn egy Olivia nevű bukaresti vállalattal szemben. Az összeg 180.000 lej volt. Ennek az összegnek kifizetését az Olivia részéről a Banca Moldova garantálta, tehát amidőn a Kálmán A.-cég a fenti 180.000 lejt a Bancara aradi fiókjára cedálta, a bank — látván a Banca Moldova garanciáját, — minden további nélkül elfogadta a cedálást. Az ügyben azonban fordulat következett be. A Kálmán A.-cég egy szép napon tudomására hozta a Bancarának, hogy stornírozta az Olivia 180.000 lejes tételét, kijelentvén, hogy a bucureștii cég nem fogadta el a cég áruszállítmányát, tehát az ügylet semmisnek tekintendő. A Bancara, amely előzőleg elfogadta a 180.000 lejes tétel átcedálását és számított az összegre, egyszerűbbnek látta, ha a Banca Moldovát is megkeresi, amely előzőleg garanciát vállalt az Oliváiért, követelésbe téve az esedékes összeget. Nemsokára meg is érkezett a Banca Moldova válasza, amelyben közölte a Bancarával, hogy

a jelzett szállítás megtörtént, azonban az összeget nincs módjában rendelkezésére bocsájtani, mivel az Olivia a kifizetést közvetlen uton intézte el.

A Banca Moldova válaszában birtokában a Bancara azonnal a Kálmán A.-céghez fordult, — a cég azonban kitért az egyenes válaszadás elől.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
A Bancara ekkor bűnvádi feljelentést adott be a Kálmán A.-cég ellen.

A bank egy másik feljelentésében kifogásolta, hogy a cég-tulajdonos Kálmán Adolf fele házrészét a feleségének ajándékozta, holott

ez az ajándékozási ügylet egyáltalán nem mentesítette a megajándékozott házastársat attól, hogy vagyonjogilag ne legyen kötelezhető a felelősségvállalásra férje tartozásaival szemben.

Megemlítették továbbá Kálmán Klein Adolf régebbi ügyeit is, amelyeket szorgos kutatások alapján tárt föl a régi évekből a bank jogi képviselője. Ezek között szerepelt annak megállapítása is, hogy

Kálmán-Klein Adolf különböző okiratokkal kapcsolatban már régebben bűnügyi eljárás alatt állott.

A bank beadványának fejleményeit azonban a Kálmán A.-cég sem várta be tétlenül. Gátló kifogásokat helyezett kilátásba a bank beadványának tárgyilagossága ellen. Kálmán Adolf szerint a pénzintézet különféle illeték-eltitkolásokkal és tiltott valuta-üzletekkel manipulált és mindezeket azzal tetézte, hogy a tényeknek meg nem felelő könyvvizetést vezetett be. Ezeket a vádakokat a résen lévő bankügyész könnyedén kiharizozta, ok-

mányszerüleg bizonyítva be, hogy ezek az állítások, amelyek a cég részéről elhangzottak, nem felelnek meg a tényeknek. Ilyen mozzanatok tarkították tehát azokat a tárgyalásokat, amelyek végre is megegyezésre vezettek az egymással szemben álló két fél között.

A Bancara az egymást kergető huzavonák közepette belátta, hogy tulajdonképpen l'art pour l'art viszi a harcot a jogi csatamezőkön, mert hiszen

a cégtulajdonos Kálmán Adolf nevén ezidőszerint semmiféle látható komoly vagyon nem szerepel sehol.

A bank meghiggadván kissé a hosszadalmas, de heves harcban, a régi közmondás igazságát tette a maga számára irányelvül, amidőn hozzáfogott, hogy legalább a veszett fejsze nyelét kisérlje megmenteni. Ebben a gondolatmenetben indultak meg tehát a bank részéről a tárgyalások, amelyek hirtelen egyezsége vezettek.

A Bancara elfogadta a nyolc millió kétszázezer lejes követelésével szemben felajánlott két és fél millió lejt olyképpen, hogy a Kálmán A. cég egymillió nyolcszázezer lejt egy budapesti rokon áldozatkészsége folytán készpénzben befizetett a Bancara javára, — 300.000 lejre árubiztosítékot adott, míg 200.000 lejre a bank bekebelezte magát Kálmán Adolfné házrészére és a fennmaradó újabb 200.000 lejre bekebelezte magát az ugyancsak Kálmán-érdekeltségű pécskai-uti vashordógyár telkenek Kálmán Adolfra eső részére.

A létrejött egyezés után ma már természetesen semmi gyakorlati jelentősége sincsen a Kálmán Adolf-cég kényszer-egyezségi kérelmének, amelyet egyébként már a cég vissza is vont. Ebben a kényszeregyezségi statusban a Bancara természetesen még 8 millió 200.000 lejes követeléssel szerepel, továbbá a Lengyel Lőrinc-cég 70.000 lejjel. A házbér tétele 48.000 lejt, Gárdos dr. követelése 30.000 lejt, míg a tisztviselők fizetése 550.000 lejt reprezentált. 190.000 lejes üzletbér tartozásként volt feltüntetve és cca 700.000 lejes követeléssel szerepelt a Daimler-autógyár is a kényszeregyezségi státusban.

Mindezek a tételek, a mai helyzetről visszatekintve, a Bancara álláspontját igazolják, amelyben menteni kívánta a veszett fejsze nyelét és két és félmillió lejért lemondott nyolcmillió kétszázazezerről.

Értesüléseink szerint egyébként a Kálmán A.-cég feje, Kálmán Adolf külföldön fogja kipihenni a legutóbbi hetek izgalmaival s a Riviéra halványkék ege alatt, vagy Svájc sipályáin bizonyára sikerül el is felejtene a maga részéről a lefolyt egyezkedési harc regénybe illő eseményeit.

Orvosi kozmetikai intézet

Arad, Str. Românului 14
Szörtelenítés, szemölcseltávolítás, arcápolás (bérletben is). Esti kikészítés. Külön tisztviselői árak.

A Generala biztosító átvette a munkások rokkantségélyező egyesületét

Bűnvádi feljelentések az egy lejre leszállított segélyek miatt — Mosakszik a vezetőség hivatalos lapja

(Arad.) Az elmúlt napokban bizalmas ülést tartottak az aradi Iparos Otthonban, ahol a Romániai Munkások Rokkantségélyező és Nyugdíjegylete aradi csoportjának tagjai határoztak az egyesület további sorsa felett. A Temesvár székhellyel működő egyesület ugyanis elhatározta, hogy tagjait valamelyik biztosító intézetnek adja át és e célból ajánlatokat kért az egyes nagy intézetektől. Legelőnyösebbnek a *Generala* biztosító ajánlatát találták és az intézet bucarestii igazgatójának Aradon folytatott tárgyalásai eredményre is vezettek, elhatározták, hogy a tagokat átadják a *Generalának*, amely átveszi a körülbelül 30 millió lejt kitevő vagyont, a befizetendő tagdíjakat és ennek ellenében ő fizeti ki a rokkantségélyeket. Az aradi fiók gyűlése ezt a megállapodást jóvá is hagyta és most már csupán néhány formalitás van hátra, hogy az átvétel ténylegesen meg is történjék.

Eddig az ügy rendben is van. Azonban a nyugdíjegylet vezetősége egyről megfeledezett: mi történjék azokkal a bűnvádi feljelentésekkel, amelyet egyes tagok az egyesület ellen beadtak? Ezt az aktívumot a *Generala* bizonyára nem lesz hajlandó átvenni. Az is bizonyos, hogy az egyesület vezetősége

nem menekült meg az anyagi és büntetőjogi felelősség alól

azzal, hogy az egész ügyet egy biztosító intézetnek átadta. Miután sok szegény ember létkérdéséről van szó, szükségesnek tartjuk az ügyet ismertetni. Még pedig az aradi ügyészségen benyújtott feljelentés adatai alapján.

Az egyesület a békeidők óta működik és munkaképtelenné vált tagjainak segélyeket fizetett ki, olyan arányban, ahány éven keresztül a tagdíjakat fizette. Néhány hónappal ezelőtt váratlanul határozatot hoztak, amelyben rámutattak arra, hogy a bevételek nem fedezik a nyugdíjakat és ezért

mindazoknak a nyugdíjasoknak, akiknek összesen annyit fizettek ki az idők folyamán, amennyi tagdíjat az illetők befizettek, évi egy azaz 1 leire szálítják le nyugdíját.

Ezt a határozatot körlevélben tudatták az érdekeltekkel, akik kétségbeesve vették tudomásul, hogy hosszú esztendőkön át történt befizetésük semmitsem ér. Aranykoronában fizettek tagdíjat egyesek és most befizetésüket 2:1 arányban számítják. Semmivé vált az az álom is, hogy öregségükre legalább annyit kapnak, amennyi a lakbér fizetésre elég, mert az egy lejből még egy kiflit sem vehetnek — évenként. Voltak azonban olyanok,

akik nem nyugodtak bele az ügynek ilym don való elintézésbe, akik azt mondták, hogy

becsapták őket, mert a befizetett tagdíjak ellenében életük végéig segílyt ígértek nekik. És bűnvádi feljelentést tettek az egyesület ellen.

A feljelentők között szerepel Müller Sándor aradi rokkant szerelő is, aki az aradi ügyészséghez intézett beadványában bűnügyi zárlatot kér az egyesület hrminc millió lejt kitevő vagyonára.

Ugylátszik ezekre a vádakra akar válaszolni az egyesület Temesváron megjelenő hivatalos lapjának legújabb száma, amely egyébként elejétől végig a Generala biztosító mellé áll. A lap többek között ezt írja:

A rokkantegyletnél Goldsicher budapesti matematikus már évtizedekkel ezelőtt megmondotta, hogy a rokkantegylet az akkori alapszabályaiban előirt tagsági díjak és a nyújtott segílyekkel nem életképes, mert nélkülöz minden számítási alapot. A legutóbbi matematikai számítások is igazolták, hogy az egyület a vállalt fizetési kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. Egyedül az a téves felfogás, hogy minden rokkant után belép 6 új tag, igazolja, hogy azon nemesszívü alapítók mennyire tévedtek, amikor ezen alapítással a munkásságnak jót akartak tenni.

Vajjon miért szedták akkor tovább a tagdíjakat, miután rájöttek arra, hogy az alapszámítás téves volt? Amikor előre tudták, hogy a dolog vége csak csöd lehet?

Erre a kérdésre várnak választ az érdekeltek.

A lap másik helyén arról ír, hogy a rokkantak, akiknek a lába alól kirakták az existencia talaját „nem voltak kellő belátással”, Azt mondja:

Nem hagyhatjuk megem'itetlenül a rokkantak álláspontját sem Hiszen emberi szempontból fájdalmas az, ha el kell veszítenünk valamit, amiből hosszú éveken keresztül reménykedtünk. Természetesen a rokkantak részéről kevés megértéssel találkoztunk, amin egyáltalán nem csodálkozunk. A kiküldötteknek több megható s igazán fájdalmasan érintő látványban volt részük.

A kiküldöttek tehát meghatódtak, a rokkantak pedig — éheznek tovább. A hivatalos lap végül kijelenti, hogy az egyesület likvidálása lehetetlen volt és ezért a biztosító intézetnek való átadás volt az egyetlen célravezető megoldás.

A Romániai Munkások Rokkantegélyző és Nyugdíjgyeletének ügye nem nyert befejezést, sőt az érdekes fejlemények csak most következnek.

A bűnügyi eljárás fogja kideríteni, milyen alapon semmiztek ki jogaiból többszáz szerencsétlen embert.

És az a körülmény hogy az egész egyesületet átadták egy biztosítónak, nem mentesíti a volt vezetőséget a felelősség alól. Mert valakinek számot kell adnia a történekről!

Baj a „memoria“ körül

(Nagyvárad). — Nem tudom, mit csináltam — mondja a vádlott, aki hatósági közeg elleni erőszak vádjával áll terhelten a bíróság előtt. És fogházor is áll mellette, letartóztatásban van. A bíró fölneáz az iratokból és azt mondja:

— Látja, én tudom, mit csinált, A rendőrt állonrugta, mert beakarta magát vinni. Többet segít magán, ha ezt bevallja.

A vádlott azonban ugylátszik, nem akar így segíteni magán, mert továbbra is megmarad amellett, hogy nem emlékszik semmire. — Miért nem emlékszik? kérdi a bíró. — *Ha rám jön a memoria, akkor nem tudok semmit* — feleleli némi titokzatossággal és jól kihangsúlyozva a memoria szót.

— Hát miért jött magára az a memoria és éppen akkor, amikor a rendőr meglátta, hogy engedély nélkül koldul? — Talán ittas volt? — kérdi tovább a vádlottat a bíró.

— *Egy fejlövés, két légnyomás, aztán ittam is*, — feleleli némi bünbábattal. Különben rogyant térdü, bánatos-nézésü ember, gyürött ruhája, puccolatlan cipője sok hányódás emlékét idézi, de a felsőkabát jó rajta. Látszik ezen a kabáton, hogy nemrégén kaphatta valakitől. Azt mondja, a foglalkozása piaci árus, de inkább olyan elhányódott embernek látszik abból a fajtából, amely csak a pállott, sűrűlevegőjü patinkamerésekben elkönnyökölve éri igazán jól magát és minden alkalmat fölhasznál arra, hogy minél szorosabb barátságot tartson fönn az alkohollal. Duzzadt arcának lilás árnyékolása is erről a végzetes szerelemről tesz tanubizonyságot.

Jön egy fiatal borotváltarcu rendőr, akivel szemben a vádlott elkövette a hatósági közeg elleni erőszakot. A rendőr elmondja, hogy az Astoria szálló portása szólott neki, hogy egy ember a szálló előtt koldul és aki keveset ad neki, az után *dühös szitkokat szór*. Erre ő beakarta vinni az illetőt, de ez ledobta magát a földre, majd állonrugta.

Az elnök aziránt érdeklődik a rendőrnél, hogy ittas volt-e nagyon a vádlott, amire a rendőr megnyugtatja, hogy ital-szagu volt ugyan, de nem volt nagyon részeg.

— Tudott értelmesen beszélni?

— Nagyon is értelmesen, azt mondta, büdös csirkefogó. paraszt — feleli az állonrugott rendőr készségesen, ami némi derültséget okoz a tárgyalóterem közönsége körében, de a vádlott továbbra is megmarad amellett, hogy ő mindezt nem tudja, mert rajta volt a *memoria*.

Az elnök megállapítja egyébként a vádlotról, hogy *volt már elmegyógyintézetben és több ízben volt büntelve hatósági közeg elleni erőszak miatt*. Érthető, aki a tiltott koldulás mesterségét üzi, az nem szereti a rendőrt. A rendőrt,

aki megzavarja őt abban, hogy egy kis pálinkára vagy éjjeli szállásra valót összekolduljon. Ez az ellenszenv sodorta bajba a vádlottat és védekezésül most a „memoriát“ emlegeti, aminek az értelmével valószínűen nincsen egészen tisztában, de ugylátszik tetszik neki és ezért alkalmazza védekezésül.

Hárombeti fogházra ítelték, amit egykedvűen tudomásul vesz. Kint éppen nagy hideg van, a rendőrök is mindig zaklatják az ilyen embert, pedig olyan mindegy neki.

És olyan sokan vannak.

A kultura ügynökének baja

(Temesvár). Ugy néz ki a vádlott, mintha fázna, a cvikere is aprókat rezzen orrán, valami didergős baja lehet. Hatósági melegedőkben lehet gyakran látni ilyen külsejű embereket, akiken még minden türhető állapotban van, gallérjuk is van, nyakkendőjük is, de az egész lényüket, borotvátlan arcukat, ruhájukat, ingüket mintha valami láthatatlan szürke por lepte volna be, a nyomorúság patinája. Ezen is az borong, aki a törvényszék előtt áll, könyvek, illetve sikkasztás miatt. — Hogy tönkre ment ez is, pedig milyen elegáns volt banktisztviselő korában, de milyen elegáns, jól ismertem — mondja valaki a hátunk mögött, a hallgatóság padsoraiból.

Most a legjobb akaráttal sem lehet ráfogni, hogy elegáns lenne, ellenben bizonyos, hogy beteg lehet. akadozó beszéde, apró reszketései, de beszédén még észrevehető a régi csiszoltság nyoma, a kereskedelmi főiskola pallérozottsága — amit elvégzett — a jól fogalmazott cégvezetői mondatok, de a hang már fakón cseng és a szavak bukdácsolnak. Egy könyvkiadó cégnek, amelynek ügynöke volt, azzal okozott kárt, hogy

olyan könyvrendelő után vett föl jutalékot, aki nem is rendelt könyvet.

Errevonatkozólag azt ismétli konokul, hogy nem az ő aláírása van a megrendelő lapon. Nagy nehezen beismeri, hogy kisleánya irta alá a rendelőlapot és amint a kislányát emlegeti, némi szünetet tart, miközben elmerengve sóhajt. Talán eszébe jutott, hogy a kislány most fütetlen szobában ül ott-hon, miközben az apja a törvényszék előtt aprókat reszket a büntetéstől való félelmében annál is inkább, mert már három izben büntetve volt. Ezek a büntetések úgy mutatják a vádlott lassu, de könyörtelenül biztos lefelé csuszását, mint ahogy ősz végén a hőmérő jelzi az egyre zorduló időjárást. Először kis pénzbüntetést szabtak rá, azután nagyobb pénzbüntetést, azután kisebb fogházat és most, — ha bűnösnek találják — jön a nagyobb fogház.

Banktisztviselő volt, leszanálták, ügynök lett, üzletet nem tudott csinálni, jutalék nem volt, házhért kellett fizetni, a gyermeknek cipő kellett, enni kellett, tehát ráírta a megrendelő lapra a kitalált nevet, hogy megkapja azt a pár lej jutalékot. Az ilyesmit csak a legkétségbeesettebb emberek követik el, hiszen holtbizonyosan kiderülnek ezek és mégis megcsinálják naponta tizen, huszan, százan.

Írják a megrendelő lapokra a kétségbeesett ügynökök a valóttan neveket, hogy fölvehessék a jutalékot, amelyet rendes uton nem tudnak megszerezni, mert hiába szaladgálnak egész nap, nincs üzlet.

Aláírják, hogy még egyszer jóllakhassanak, hogy még egyszer megtaláltathassák a gyermek cipójét, vagy megvehessék neki azt a kezyüt, amelyet olyan régóta ígér neki, azután jöjjön a fogház.

És jön is. A vádlottat is elítéli a törvényszék négyhónapi fogházra, az összes enyhítő körülmények figyelembevételével. Föllebbez és fölhajtvá kabátja gallérját, kiset a tárgyilóleremből, mintha attól tartana, hogy visszahívják és nyomban lefogiák.

Pedig hiába siet, mert ha megint idekerül ilyen ügyek miatt, akkor már itt tartják, még az összes enyhítő körülmények figyelembevételével is.

Kint tél van otthon gyermek van, ó, visszajön ez. — Visszajönnek ezek, mindennap kerülnek ide, könyv-, papir- és egyéb ügynökök, mert üzlet nincs és nagyon kell a jutalék, amelyet egyre nehezebben lehet megszerezni.

A munkanélküli kenyérkeresete

(Arad). A felsőkabát rossz rajta, sőt nagyon rossz, de a cipője jó. Olyan jó ez a cipő, hogy lekiváncozik a vádlott lábáról, látszik, hogy rosszul érzi magát ezen a lábon, szegyenkezik rajta. Ma már csak dandihajlamu, jó módú aggregények hordanak ilyen magasszáru, franciaformájú, betétes, gombos cipőt, amilyen a vádlott lábán

van és kétségtelen hogy ő nem adott pénzt érte, hanem vagy jótékony uton jutott hozzá, vagy kéz alatt vette valahol. De a gombos, szürke szarvasbőrbe-tétes cipő groteszk ellentéteül falusi zsebkendőt szorongat a vádlott a kezében, nagy piros-himzésű lyukas zsebkendőt, amilyent a falusi lányok fognak a kezükben, amikor ünnepnap a táncba vagy a templomba mennek. Ez a zsebkendő inkább szürke, mint fehér, de a vádlott szemmel láthatóan ragaszkodik hozzá, talán valami kel-

lemes emlék otthonról, a faluból és egyebet bizonytalannal nem is hozott onnan magával. Lopással vádolva áll a bíróság előtt. Vállas, sötétszöke fiu, sok hajjal, kerek, egészséges arcformával, viszont bőrének színe most szennyessárga, az a jellegzetes arcszín, amelyet az elhanyagoltság, mozdatlanság és a sok kitartó éhezések szoktak némely fiatal emberek arcára patinázni, mint a tartós munkanélküliségfélrenemismerhető jelét

Alig 24 esztendő és négy-szer volt már büntetve, pontosan 30 esztendő korában lépett rá a börtöncellák felé vezető utra és négyszeri büntetés már kétségtelenül jogot ad arra, hogy valakit nemcsak hivatalosan, hanem társadalmilag is büntetett előéletűnek nyilvánítsanak. Pedig nagy dolgokat nem csinált, hiszen egyik alkalommal négy napot kapott, máskor meg hetet és egyik büntetése sem haladja túl eddig az egy hónapot, tehát elég kis alkalmak segítették hozzá a büntetett előélet kétes dicsőségének hívásához.

- Először egy kenyeret lop-tam — mondja a bíró kérdésére.
- Másodszor?
- Másodszor egy inget.
- Aztán?
- Aztán hust.
- Miért lopott?
- A megélhetés miatt — feleli készségesen.

Most egy kerékpár miatt van itt és ezt is bizonytalannal a „megélhetés miatt vitte el, ami annál is inkább föltehető, mert — amint mondja, — nagyon régóta munka nélkül volt. Ő ugyan

másképpen határozza meg, mert a bíró további kérdéseire, hogy miért vitte el, azt válaszolja, „a nyomor miatt“, de hát ez körülbelül azonos az előbbivel.

Nem szabad így segítenie magán — mondja feddően a bíró.

A vádlott gyűr egyet a himzett zsebkendőjén és a nagy szöke fejét lejjebb ereszti olyan mozdulattal, amiből kiérzik, ő is belátja, hogy nem lett volna szabad így segítenie magán.

— *Kenyeret akartam keresni, azért* — válaszolja.

Kétségtelen, hogy a kerékpárlopás nem szabályszerű kenyérkereset és nem is lehet sokáig üzni, de a tartós munkanélküliségben szenvedők gyakran nem valami finyásak a kenyérkereseti eszközök megválasztásában és olyan foglalkozási ágakat találnak ki, amelyeknek üzésével meglepően rövid idő alatt érik el a „hivatásos bűnöző“ nem éppen előnyös és dicső titulusát.

A vádlott nem tagad, a károsult beteg, de nincsen is szükség rá, mert a vádlott mindent beismer, amit a bíró nyomatékos enyhítő körülménynek vesz és kéthónapi fogházra ítéli. Megnyugszik, „köszönöm szépen“ — mondja, amint kifelé megy a teremből, de a szeme könnyes és nyomkodja hozzá a nagy falusi zsebkendőt. Az ítéletbe belenyugodott, nem sokkalja, ezért nem sirhat.

Talán eszébe jutott, hogy 24 esztendő és ötször volt már büntetve és amikor kiszabadul, még akkor is tél lesz, munkanélküliség és minden.

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán!**

Harminc méter vászon

(*Temesvár.*) Német vicclapokban lehet látni ilyen ügynököt. A hosszú fogházór árnyékában majdnem elvész a kis gyűrött emberke, aki a tetejében még kisebbre huzódik össze, alázatosan meggömbül az emelvény előtt.

A komor, magas bírói emelvény előtt, amelyen fönt három bíró ül, előttük félemeletes akták, baloldalt meg egy szikár ügyész szemüvege csillog rá fenyegetően. És a tárgyalóterem is tele van emberekkel, többnyire melegedőkkel, olyan állásnélküliekkel, akiknek még elég jó a ruhájuk ahhoz, hogy besomfordáljanak a tárgyalótermekbe, ahol ingyen meleghez és a tárgyalások révén ingyen mulatsághoz is jutnak. A vádlott lopva szénéz a bírónak, ügyésznek, a zsufolt tárgyalóterem és látszik az arcán, hogy mindez érte van. Érte, aki ellen az ügyészség *sikkasztás és magánokirathamisítás címén emelt vádat*, mert a megrendelőlapra ráírta egy Varga nevű egyén nevét, hogy az *Harminc méter vásznat* rendelt, sőt átvett tőle.

— Maga írta alá ezt a megrendelőlapot? — kérdi tőle az elnök.

Nem felel rá, illetve nem akar felelni, igyekszik kitérni a feleletadás elől, arról kezd beszélni, nagyon régen volt, ő azóta sok mindent irt alá. Ugy mondja ezt, mintha valami nagy hivatalban ülne főnökként, ahol egész nap csak a nevét írja alá az aktákhoz. De hiába próbál elsiklani, az elnök nem engedi, megfogja.

— *Hát mondjuk*, hogy én irtam — feleli végre.

— *Nem mondjuk*, nekem határozott választ adjon, hogy maga írta e alá — fogja meg még jobban az elnök.

— *Hát én irtam* — feleli a vádlott reményvesztett hangon.

— No látja, minek csinál ilyeneket — jegyzi meg az elnök, de erre már nem felel. A vádlott csak még öszöb huzódik és ijedten pislog.

Jön Varga, a hosszú, csontos vasmunkás, arcán a munkanélküliek borongásával és azt mondja,

dehogy látta ő a harminc méter vásznat, nem rendelt ő semmit.

Mintha azt mondaná, dehogy vehet ő harminc méter vásznat, amikor kenyeret sem tud venni. A vászon miatt azonban különösebb baj nincsen, mert jön egy borotváltarcu fiatalember, aki azt mondja, hogy

ő a viszontárusító cég belfogója, ahol a vádlott az ügynök és visszavonja a följelentést

a vászon eltűnése miatt. Az ember sejti, hogy az a szegény asszony, a vádlott felesége, mennyit sirhatott, könyöröggett ennek a belfogónak, amíg rá tudta venni, hogy idejőjön

és kijelentse, hogy a vászon miatt nincs baj. De a megrendelőlap aláírása miatt mégis bajban és *magánokirathamisítés miatt tizennégy napra fogházra ítélik*, éppen annyira, amennyit már ült.

Amint elhangzik az ítélet, a vádlott apró, hunyorgó szemében fölcillan a szabadulás öröme, meglepő gyorsasággal kihuzza magát, megfordul és három lépéssel már a tárgyalóterem ajtajánál van. Nem várja meg az ítélet indoklásának fölolvását sem, egyszerűen otthagyja a fogházort és megy derülten, virgoncan.

— Hová szalad? — szól utána az elnök.

— *Hazamegyek, azt tetszett mondani, hogy kitöltöttem a büntetésemet* — szól vissza és arcán rémület látszik, amikor az elnök visszaszólítja és megmagyarázza neki, hogy először át kell esnie a *formaságokon* és csak akkor mehet haza. Haza, ahol várják már a gyermekek, az asszony, akiket el kell tartani a jutalékból akkor is, ha nincsen jutalék.

Holnap már bizonytalansággal szalad valamerre, hóna alatt a vászonköteggel, mássza az emeleteket, hányódik harmadosztályú vasúti kocsikban, rója a falvak sáros, göröngyös uccáit. Föltéve, ha adnak neki vásznat. Mert ha nem adnak, akkor baj lesz.

Lovagias ügy kerekedett egy idejében el nem készült bálruha miatt

Sérelem esett az asszony becsületén, párbajozni akarnak a férjek

(Arad.) A mai pénztelenség és munkanélküliség idején jellemző eset foglalkoztatja Arad előkelő köreit. A szimpatikus ügyvéd, illetve kedves és fiatal felesége ruhát rendelt egy ismert nőruhaszalomban, de öt heti várakozás után sem kapta meg idejében az epedve várt ruhát. Emiatt annyira megharagudott, hogy amikor a ruhaszalon tulajdonosnője elküldte egyik alkalmazottját, hogy a késedelmeskedésért kimentse, — megsértette előtte a munkaadóját. A sértésről tudomást szerzett a ruhaszalon tulajdonosának férje, aki provokáltatta az ügyvédet. Dióhéjban ez az előzménye a párbajnak, de addig, amíg a dolgok idáig fejlődtek, sok minden történt a ruha körül.

Önagysága hosszú évek óta varrat a divatszalonban. Az ügyvéd felesége, számolva azzal, hogy a varrónőjénél sok lesz a dolog a farsangban, még Karácsony körül megvette az anyagot és a szalon tulajdonosnőjének a lelkére kötötte, hogy a Wizo bálíg okvetlen készítse el a ruhát, mert társasággal készül az estélyre.

A varrónő, aki a farsang közeledésére, válság és pénztelenség ellenére, tul volt terhelve, mintha megérezte volna a fenyegető veszélyt és így válaszolt:

— De hiszen nagyságos asszony nem zsidó, hogyan mennek erre a bála?

Végül mégis csak megegyeztek abban, hogy tizennégy napon belül hazaszállítja a ruhát. Az ügyvéd felesége türelmesen várt két hétig. A ruha persze nem készült el. Ha bosszankodott is, megvigasztalódott, hogy még majdnem három hét idő van a bálig.

— A jövő hétre okvetlen meglesz — üzenté a varrónő és igyekezett megnyugtatóni, hogy önagysága lesz a lelegegánsabb, mert senkinek sem lesz olyan divatos ruhája, mint neki.

Az újabb dátum is elérkezett és az újabb csalódás is. Megint ruha nélkül érkezett haza a szobalány. A megrendelő erre személyesen ment el a szalonba.

— Mégsem érdemlem meg, hogy ennyire elhanyagoljon — évek óta varratok magánál és mindig a legpontosabb fizetője voltam, mégis másokat részesít előnyben, — rámutatott a készülő ruhák özönére.

— Hát ez kié?... Ezt kinek csinálja.

A szalon tulajdonosnője zavartan emlegette a megrendelők neveit. Régi és új vevők neveit hallotta az ügyvéd felesége.

— Persze, magának X-né, aki az ősszel még a konkurenciánál dolgoztatott, előbbre való, mint én...

A varrónő érte újabb határozott ígéretet tett. A Wizo-estély előtt otthon lesz a ruha. Erre némileg megkönnyebbülten eltávozott a haragos rendelő. Otthon az ügyvéd jóízűen nevetett, amikor az asszony elpanaszolta esetét a varrónővel.

— Ugyan fiam ne mérgeledjél — mondta türelmesen és meggyőzően — felveszed valamelyik ruhádat, abban is szép és csinos leszel. BCU Cluj / Central University Library Cluj

— De ha mindenki új ruhában megy el, én sem lehetek snasz. A régi ruháimat már messziről megismerik

Aztán napokig szóba sem került a ruhaügy, amíg el nem érkezett szombat, a bál napja. Délelőtt kezdődött a küldözgetés a ruháért. Most csináljuk, most varrjuk, vasaljuk — volt a válasz. Már besötétedett, amikor megjelent az ügyvéd házában a varrónő segédje. Önagysága személyesen sietett elébe, de nagy volt a csodálkozás, amikor meglátta, hogy üres kézzel érkezett.

— Jézus Mária, hát hol a ruhám?

Kinézett az előszobába, talán kint hagyta a lány, de hamarosan megkapta a választ.

— A nagysága kéri, hogy ne haragudjon...

Dühösen félbeszakította:

— Szóval nem kész?

Ijedten válaszolta:

— Még nem tudjuk hazaszállítani.

A bejelentésre kód borult az ügyvéd felesége szemére. Minden reménység összeomlott.

— Ez szemtelenség és piszkosság... Mondja meg a nagyságájának... Ha máshol rendelem meg, már régen itthon volna...

A küldönc otthon hüen leadta a jelenetet. Véletlenül a szalonban volt a varrónő férje, aki szintén felháborodott.

— Hogyan beszélhet így a feleségről? Majd elégtételszerzek!

Felkapta a kabátját és sietve elrohant az ügyvédhez. A feleségével került szembe.

— A férjem vidéken van és csak a nyolc órai vonattal érkezik haza — válaszolta rossz előérzésekkel gyötörve az asszony.

— Akkor visszajövök később.

— De miért keresi?

— A látogató megmondotta:

— Igaz, hogy a nagyságos asszony piszoknak és szemtelennek nevezte a feleségem?

— Kérem én azt mondtam, hogy piszkosság és szemtelenség, amit velem csinál. Ezt fenntartom.

— Jó, akkor majd visszajövök.

Többet nem akart mondani. Egyenesen két ismerősehez ment.

— Uraim, a feleségem becsületén sérelem esett. Kérem, legyenek a segédek és hívják ki párbajra az ügyvéd urat.

A megbizottak még a bál előtt elmentek az ügyvédhez, de a vonat késést és nem tudták bevárni. Azzal távoztak, hogy majd másnap visszajönnek. Önagysága összeszorított fogakkal csukta be mögöttük az ajtót. Nem elég, hogy a régi ruhájában kell elmennie a bálra, de még kellemetlenségeket is idézett elő a ruha.

A bálra azonban el akart menni és a férjének nem szólt semmit a készülő afferről.

Pompásan szórakoztak és persze táncoltak is. Mintha semmi sem történt volna a ruhával. A szünetben pezsgöztek és mulattak. Ezt az alkalmat kitünően alkalmasnak találta az asszony, hogy mindent elmondjon. A férj összecsapta a kezét és csak ennyit mondott.

— Szóval most verekedjem meg az el nem készült ruha miatt?

A közlés nagyon elrontotta a hangulatot, viszont már hajnali három óra volt és elérkezett az ideje, hogy hazamenjenek. Hétfőn délelőtt jelentkeztek a segédek. Az ügyvéd azonban álmatlan éjszakán már kispekulálta a választ.

— Uraim, a feleségem nem megbízójuk feleségét, hanem a varrónőt, aki félrevezette, sértette meg... Az előttem is uribernek ismert megbízójukon és feleségén tehát nem esett sérelem.

A segédek visszamentek az üzenettel, az önérzetes férj azonban nem volt megelégedve.

— Kérem ez csak olyan „ügyvédi“ válasz... Kibuvó keresés a paragrafusok között.

Megint összeültek az ügyvéddel a megbizottak. A párbaj feltételeiről és a részletekről tárgyalnak. Azóta mindennap találkoznak, de még nem tudtak megegyezni. Közben a barátok abban reménykedtek, hogy a magyarázatot elégtételül elfogadja a megbízójuk és a párbaj mégis csak elmarad.

Pedig nagy kár. Olyan rég nem volt már párbaj s az el nem készült bálruha miatt talán még abban a boldog időben sem párbajoztak, amikor a büntetőtörvénykönyv előkelően külön statuálta párviadal vétségét, amit az új büntetőtörvénykönyv nem ismer, s a párbajozókat és a segédek, mint közönséges bűncselekmények elkövetőit vonja felelősségre.

Hölgyeim és uraim,

— heti hireinket közöljük

Szánt szándékkal nem üdvözlöttük eddig Fekete Tivadart abból az alkalomból, hogy Hang-jával szaporította az erdélyi folyóiratok számát. Csecsemőről sem mondanak véleményét a születés pillanatában. Megvárják, amig kifejlődik. De hetek múltán, amikor az újszülöttnek már szive van, mosolyog, kialakul a formája, kigömbölyödik, rugkapálódzik és megjön a — hangja, — akkor már lehet valamit mondani róla. Akkor arról is lehet beszélni, hogy kire hasonlít: mamájára-e vagy papájára. Nem voltunk jelen, amikor kollégánk ezt a gyereket... illetve lapgründolást elkövette, — amilyen pesszimisták vagyunk, biztosan figyelmébe ajánlottuk volna a Jürs mesterék „Okos nők“ című hirdetését, — nem ismerjük tehát a Hang mamáját, — de ez a gyerek, ez a lap, ez egészen a papa, a Fekete Tivadar! Mintha csak látnók most az olvasók arcát, akik szívesen vádolnak bennünket rosszmájusággal és holmi irigységgel, — hát ezeket sietjük megnyugtatni, hogy nem a küla!akra gondolunk, mely akkor is sokkal szebb, hogyha kollégánk történetesen exteriörjével tűnne ki közülünk, hanem a belső tartalomra. A szive, a lelke, a vére az tiszta Fekete Tivadar. Azé a Fekete Tivadaré, akinek neve fölött vagy alatt évek hosszú sora óta a legragyogóbb gondolatok születtek. Akár élő szóval, akár befűk formájában jutottak el ezek a kivételesen tehetséges, szinpompás gondolatok a közönséghez, mely tartalmukkal, felkészültségükkel mindig olyan nivót jelentettek, mely haptákba kényszerítette legelkeseredettebb ellenségeit is. Ennyit azoknak, akik barátsággal és lelkesedéssel ringatják új lapja bölcsőjét, a maguk részéről pedig annyit, hogy ilyen Hang-ot mindig örömmel látunk magunk mellett és szívesen megosztjuk vele azt a falat kenyeret, melynél több, — sajnos — nem juthat osztályrészünkkül.

— *Más.* Érdemes volna a városi főorvosi hivatalnak fokozott éberséggel figyelemmel kísérni a piacot. Különösen fontos ez ma, amikor elszaporodtak a különféle betegségek. A vidéki árusítók ellen ismételten több oldalról merültek fel panaszok. Sok a hamisított tej és tejtermék. Az Aradi Tejcsarnok üzeme állandóan hatósági felügyelet alatt áll, modern, higienikus gépekkel van felszerelve, de saját jól felfogott üzleti érdekében is igyekszik a legjobbat nyújtani a közönségnek. Ajánlatos tehát, ha már a piaci felügyelet hiányos, vigyázzon a közönség és csak megbízható helyről szerezzé be szükségleteit. Ezt üzeni a közönségnek az Erdélyi Élet orvosi tanácsadója.

— *Más.* Baeder Zoltán, akit a közismert Baeder-gyár központja az elmúlt évben delegált Aradra az itteni fiók-vállalat élére, az elmúlt napokban végleg visszautazott Buda-

pestre, ahol szükségessé vált fiatal munkaereje és kitűnő szakismerete. Rövid aradi tartózkodása alatt mindenütt megkedvelték, megbecsülték Baeder Zoltánt, aki szeretetreméltóságával, jómodorával szívesen látott vendége volt a legjobb társaságoknak.

— *Más.* A Cfr legújabb jelentése szerint csak április elsejétől szállítják le az utazási tarifát. Tréfának mindenestre jó!

— *Más.* Régi emberek régi jó időkről beszéltek az elmúlt napokban az egyik aradi kávéházi törzsasztalnál. Természetesen szó esett azokról, akik diszére váltak a városnak. Érdemes feljegyezni és átadni a historikusoknak, hogy elsősorban Várhol László érdemes cipésmester nevét említették, mint olyant, mely nemcsak a régi Magyarország egész területén, hanem a határokon túl is közismert volt. Közel fél évszázadon keresztül a legelőkelőbb köröknek dolgozott. Évtizedeken keresztül kitarítottak mellette „kunschaftjai”, akik bárhová is költöztek időközben, megrendeléseikkel mindig visszatértek hozzá. Örülünk, hogy félfüllel elkaptuk ezt a beszélgetést, mely a nyilvánosság elé kívánkozik, ami ellen Várhol László bizonyára élénken tiltakozna szerény visszavonultságában. Most már csak néha-néha jár be v. Templom-uccai üzemébe, melyet ma már az ő becsületes szellemében gyermekei vezetnek tovább.

— *Más.* Tág lelkiismeretű ügynökök házalnak megint értéktelen külföldi giccsekkel. Tehetséges erdélyi művészeink, akiknek ugy látszik, első esetvonásukkal szegénységi fogadalmat is kellett tenniük, a legkétségbeesettebb bizonytalanságban élnek és tehetetlenül kell tünniök az izléstelen mázsolmányok betörését. Akárhonnan is jön a komoly művészet: tárt kapu kell, hogy fogadja, de az ilyen förtelmes giccsek ellen sürgősen el kell rendelni a határozatot.

— *Más.* Az új bélyegtörvény rendelkezései különösen az ügyvédek érdekeit sértik erősen, akik hivatásukból kifolyólag foglalkoznak bélyegekkal. Sére mes, mert ezentul csak 100 lej értékig bezárólag lehet bélyeget ragasztani az okiratokra, az ennél nagyobb illeték készpénzben rovandó le. Mondanunk sem kell, hogy a pénzügyigazgatásnál történő ily befizetések hosszadalmasak és körülményesek. Ezenfelül a készpénzben való befizetés előtt az ügyvédeknek és egyéb illetékeztető személyeknek kérvényt kell beadniok a pénzügyigazgatásához, melyben kérik, hogy az illetéket készpénzben fogadják el tőlük. Ilyen körülmények között érthetővé válik, hogy az új bélyegtörvény ellen az érdekeltek körében nagy az elkeseredés.

— Hölgyeim és uraim, hireink közlését befejeztük.

Speaker.

M ndennem ü fűszer és csemegeárak
legjobb minőségben, legolcsóbban **ÉLES** fűszer- és csemegeüzletében o—o

Félhangos Heti Híradó

(Arad). Egy aradi kávéház törzsvendégei mesélik egymásnak az alábbi kis történetet, amely a mai világban csemegének számít azoknál, akik szeretik az ilyen kis szerelmi eseteket és amely bebizonyítja, hogy még ma, 1933-ban is létezik a Szerelem. Nagy Sz el...

Az egyik aradi kávéház vonzóerejét nem annyira a nehéz borok, mint könnyű nők szolgáltatják és hajnaltájban ott gyülekeznek az éjszakai Arad sok ismert aranyifja. Előkelő társaságok tapsolnak a lengén öltözött kabaréhölgyeknek, akik a jazz, pezsgőmámor közepette képviselik nálunk a mondain, illetve demimondaine életet. Néhány nappal ezelőtt egy csinos táncosnő került Temesvárról ide. Az első este már nagy sikert aratott a törzsvendégek körében és úgy látszott, hogy a kis táncosnő lesz pár napon belül a lokál fő vonzóereje. Egyszerre azután autón berobogott egy fiatalember. A Temesvár jelzésű autó künn várakozott a kávéház előtt. Az elegáns, jóképű fiatalember a táncosnót kereste.

— Azonnal velem jösz vissza Temesvárra. Nem engedlek elmenni többé, — jelentette ki határozottan.

A vita rövid ideig tartott. A kis táncosnő hamar beadta a derekát, aminek — beavatottak szerint — főképpen az lehet az oka, hogy az autós fiatalember a szomszédos város egyik leggazdagabb kereskedője. A türelmetlen imádó megkereste a kávéház tulajdonosát és közölte vele, hogy a táncosnót vissza viszi Temesvárra.

— De kérem, az nem olyan egyszerű, replikázott a tulajdonos — Önagsága tekintélyes előleget vett fel, utiköltséget is én küldöttem neki, azonkívül pedig költségeim voltak a leszerződöttnél. Én végeredményben nem veszíthetek azért, mert Önök szerelmesek egymásba.

A fiatal kereskedő belátó volt. Egy számolócédulán összegezték a dolgokat. Végösszeg: 1500 lej. A fiatalembernel összesen ezer lej volt, azt átadta, adott egy bont a másik ötszáz lejről és ezzel az ügyet a lovagiasság szabályai szerint

Vidéki urinőknek
legkényelmesebb, ha ruhájukat

K R E B S

festő és vegytisztítóhoz viszik, közel a villamoshoz és a vidéki autóállomással szemben van. **Arad**, volt Boros Béni-tér 51. Fiók : v. Deák Ferenc-uca.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kiskalkulációit. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

elintézték, Közben a kis táncosnő összecsomagolt és még aznap éjszaka a temesvári autó hazarobogott a boldog szerelmekkel.

Az aradi kávéház kénytelen volt újabb sztart keresni magának . . .

A szomszédos Ujaradon sokat beszélnek arról az öngyilkossági kísérletről, amely nem jutott el az aradi lapok hasábjai-ig, dacára annak, hogy e szereplők Aradon is jól ismert emberek. A főhőse egy dúsgazdag nagykereskedő, akinek leánya egy ismert orvos felesége lett. Az urileány nem akart férjhezmenni, minden vágya a szinpad volt és minden álma az, hogy egyszer a rivaldák fényében csillogtassa valóban szép hangját, feltűnően szép, elegáns urileány álmái azonban nem válhattak valóra, az apa, régivágású polgárember kitagadással fenyegette meg leányát, ha nem adja fel terveit. Polgári jövőt szánt leányának, férjet, családot, jólétet és nem a magyar színészet kálváriás utját.

Az apa hozta létre pár hónappal ezelőtt a házasságot is, az urileány férjhez ment egy ismert orvoshoz. A fiatal pár a nagykereskedő házában lakott és úgy látszott, hogy most már minden a rendes kerékvágásban halad, amikor újra elkezdődtek a családi perpatvarok. Ezuttal is az apa kezdeményezte őket, azt vetette leánya és veje szemére, hogy tulságosan költekező életmódot folytatnak és kijelentette, hogy nem hajlandó anyagilag támogatni ezt a könnyelműséget. A napokban az ellenfelek hatalmas családi viharra növekedtek és a szép fiatalasszony elkeseredésében felment szobájába és ott valami ismeretlen méreggel öngyilkosságot kísérelt meg. Természetesen nagy ijedtség uralkodott a nagykereskedő házában, a férj néhány orvoskellegájához fordult, gynommosást alkalmaztak és sikerült a szépasszonyt megmenteni.

Most szent a béke a kis családban. Az apa hallgat, a viharfelhők elültek, a fiatal házaspár életébe senkisémet avatkozik bele . . . az apa fedezi tovább a kiadásokat . . .

Intimus.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében, — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizottaink vannak feljogosítva.

Utazás előtt

ne felejtse el megvenni az Erdélyi Élet legújabb számát

Hát mégis feljött?

— Már azt hittük, hogy elveszett, Szemfülessy!

— Nem veszek én el olyan könnyen, szerkesztő ur, mint a ping-pong labdák a versenyen!

— No, amint látom, maga ma másról nem fog mesélni, csak az asztali tennisz versenyről!

— Hát bizony történt egy s más, amit érdemes meghallgatni.

— Zengje el gyorsan, mert a lapzárta vésszesen közeledik!

— A derék és becsületes temesváriak, akik abban a hitben ringatták magukat, hogy az általuk karácsonykor rendezett verseny országos bajnokság volt, a verseny előtt jegyzőkönyvbe vétették, hogy csakis a „Stern Géza emlékversenyen“ indulnak és nem az országos bajnokságon, mert a versenyt nem akarták országos bajnokságnak elismerni. Gyatra eredményeiket azonban feleslegessé tették az óvatosságot és a jegyzőkönyvet, miután egy gyenge harmadik helyezésnél egyebet nem értek el.

— Szemfülessy, maga téved. És Heisler?

— Jaj, drága szerkesztő ur, erről az aranyos kis dundiról teljesen megfeledeztem, — ő tényleg második volt a haladók versenyében és vele kap-

csolatosan van egy édes kis esetem. Az országos ping-pong bajnokságokat rendező Hakoah egyesület a versenyre idegenből jött vendégjátékosokat valóssággal vendégként kezelte: gondoskodott lakásukról és ellátásukról. Ez a kis 110 kilós ennivaló szőke is privát helyen kapott lakást és ellátást, azonban — unberufen — olyan étvágya volt, hogy a vendéglátó fiu a verseny második napján panaszkodott és kijelentette, hogy ha a verseny még két napig tart, úgy csődbe „eszi“ őket a kis monstrum.

— Tud még valamit a ping-pong versenyről?

— Hogyne tudnék. Három betörés történt.

— ???

— Igen. A férfi egyes verseny selejtezőjéből a kihelyezett és döntőbe várt három versenyző helyett másik három tört be. Goldstein helyett Szednicsek, — Bálint helyett Grünwald, végül Spitz, a temesvári „országos bajnok“ helyett a kis Luttwák.

— Elég a ping-pongból, mást nem tud?

— Persze, hogy tudok. Itt van például a kedvenc témám, a NAC. Azt bizonyára tudja a szerkesztő ur, hogy Afrikában összetévesztették őket a Fradival!

— Olyan fényesen játszottak?

— Azt éppen nem, de a dresszük színe zöld-fehér, mint a Ferencvárosé!

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Téli öltönyök és téli kabátok.** **Trench-co t.** Nem gyári áru! Minden drb. saját készítmény. Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel. Merkur bevásárlási könyvre 6 havi hitel.

— Mikor jönnek haza a váradiak?

— Oh nosokára. Még csak három meccset játszanak Kongóban, azután Liberia válogottjaival mérik össze erejüket, majd Natalban és a Fokföldön is bonyolítanak le egy-két meccset, de — közel lévén — nincs kizárva, hogy a déli sarokra is ellátogatnak, ahol a sarki hordárok reprezentatívjaival veszik fel a versenyt. Több meccset azt hiszem nem is játszanak a derék „NAC“-isták és miután soha nem látott és hallott ellenfeleiket többnyire kétszámjegyű eredményekkel legyőzték, visszatérnek Nagyváradra, de itt csak néhány órácskát fognak időzni és megy majd mindenki haza: Braun Aradra, Chiroi Bukarestbe, Mo-

ravetz Temesvárra, Bartha a Törekvésbe stb. stb.

— Aradi hire nincsen?

— Van az is, de nem sok. Egyik aradi egyesületben egy funkcionárius megfélekedett magáról és az egyesület, miután tisztségéből elmozdította, fegyelmi eljárást indított meg ellene. Eddig sima dolog az egész, de az eljárás lefolytatásával olyasvalakit biztak meg, aki ellen régebben hasonló vétség miatt fegyelmi ítéletet is hoztak. Igazuk van, ezt nem lehet olyan könnyen becsapni!

— Befejezte a mondókáját?

— Be. És máris megyek Gyulafehérvárra!

— Mit csinál maga Gyulafehérváron?

— Ping pong tréner leszek. Azok még tőlem is tanulhatnak...
w.

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének XXXIII. évi zárószámadása

Vagyon: Pénztár állomány 1306976, készpénz más intézetnél elhelyezve 1058310, 2365286, folyószlai adósok 2437944, bekebelezéssel biztosított folyószlai adósok 14787685, 17225629, előleg kölcsönök 178613, óvadékok 12000, Str. Negruțiu No. 28. sz. ház 180000, berendezések 113127, ingóságok 41406.

Teher: Üzletrészek 5775075, üzletrész letétek 123182, 5897257, tartalékalap 991916, kétes követelések tartalékalapja 450665, 1442581. *Betétek:* könyvecskében 24651320, folyószámlán 1404833, heti betétek 843503, 26899656, tagok letétei 53394. *Fel nem vett osztalékok:* 1930 évről 6222, 1931 évről 14711, 20933, átmeneti számlán 192620, nyereség 354080.

Arad, 1932 december hó 31-én. *Az igazgatóság:* Reinhart elnök, Bakács, Bloch, Czernóczky M., Dr. Gabos, Kalmár, Menczer, I. Olariu, Schaefer, Varga, Zombory. Megvizsgáltatott és a könyvekkel egyezőnek találtatott. — *Felügyelő bizottság:* Moskovitz elnök, Baricz, Hilyer, Pápay, Riedl, Hönig Árpád.

— Minden cikkért írója felel. — Az „Erdélyi Élet” hasábjain helyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Éjjel én — nappal te

A vigjáték ötlete egy régi angol komédiából, a Box és Coxból származik, ahol először írták meg egy ágy két bér-
lőjének történetét. A filmszcenárium írója annyiban vá-
zsolta érdekesebbé és pi-
kánsabbá ezt a témát, hogy
a két ágyjáró egyikét nő-
nek, a másikat férfinak tet-
te meg. Így sok ügyesség-
gel és leleménnyel frissi-
tette fel és felejthetetlenül
vidám órákat szerzett vele

a közönségnek. Az „Éjjel én — nappal te“ másik előnye,
hogy szakít a filmoperettek már-már megcsontosodott örök
receptjével — nem a gazdag emberek világába visz el és
nem azt mutatja, hogy a kis gépirókisasszony hogyan csinál
óriási karriert, hanem tényleg a valódi életbe nyul alakokért.

Ezuttal egy manikűröskisasszonyról és egy éjjeli mulla-
tőhelyen működő, nappal alvó pincérről van szó, akik ugyan-
abban a szobában laknak és ugyanabban az ágyban alsza-

Szenzációs
zenei sláger !

Cluj / Central University

Szenzációs
zenei sláger !

Lehár Ferenc
világhírű mesterműve

FRIEDERIKE

Mady Christian, Hans Heinz Bollmann,
Paul Hörbiger, Adele Sandrock

Az aradvárosi mozik legközelebbi műsora.

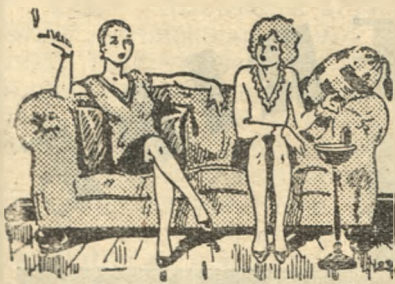
nak, de nem tudnak egymásról, nem ismerik egymást. Mindketten szegények, becsületesek mindketten és ugyanazt az ágyat bérelik. A manikűrös kisasszony estétől reggelig alszik az ágyban, a pincér: reggeltől estig. Amikor véletlenül megismerkednek egymással, fogalmuk sincs arról, hogy tulajdonképpen ugyanabban az ágyban alszanak. Mindkettő másnak tünteti fel magát, mint ami és mint aki. Ebből azután mulatságos, néha kinos, de minden esetben fordultatos bonyodalmak keletkeznek, melyek szerencsére csak addig kinosak, amíg nem vallják be egymásnak a teljes igazságot.

Ezt az ötletes és változatos filmoperettet az UFA filmgyár vette fel Berlinben és Erich Pommer produkciójának legfigyelemreméltóbb darabja. Nívó és izlés, kitűnő rendezés, elsőrangú színészi játék és kellemes muzsika jellemzik a filmet. A manikűrös kisasszony szerepét Nagy Kató játssza, aki nem hiába halad az UFA sztárjainak élén, kedves, szimpatikus és ami a legfőbb, igen tehetséges. Ebben a filmben azt is bebizonyítja, hogy a manikűrözés tudományát remekül elsajátította. Ugyanígy megállapíthatjuk partneréről, Willy Fritschről, hogy bármelyik világváros étterme leszerződhetné, annyira kedves és elegáns pincér. Régóta nem volt olyan mulatságos és művészien egyszerű, mint ebben a szerepében. Az epizódszerepekben Ida Wüst, a kiváló komika és Falkenstein, a nagyszerű jellemszínész tűnnek ki. Joggal számít külön népszerűségre a zeneszerző Werner R. Heymann néhány kitűnő slágerszáma. A film mindenütt megérdemelt sikert aratott.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mit mondjak az uramnak ?

A házassági komédiák egykor kedvelt műsordarabjai voltak a színháznak, a mozikból azonban majdnem teljesen kiszorultak. A film vígjátékok és filmoperettek rendszerint sznrelemmel kezdődnek és házassággal végződnek. Ami a házasság után történik, azt a filmrendezők eddig ugylátszik nem tartották alkalmas témának. Voltak ugyan német operettek, amelyekben egy-egy öregedő házaspár kiruccanásairól volt szó, vagy a házasság előtt elkövetett ifjúkori baklövések elevenedtek fel, de a fiatal házastársak filméletét rendszerint nem zavarja meg a legkisebb perpatvar sem. Ez is egyike azoknak a hazugságoknak, amelyekkel a filmszerzők elárasztották a világot. A szentimentalizmus méztenge-

rendszerint nem zavarja meg a legkisebb perpatvar sem. Ez is egyike azoknak a hazugságoknak, amelyekkel a filmszerzők elárasztották a világot. A szentimentalizmus méztenge-

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán !**

réből csak néha-néha bukkan fel egy olyan film, mely tárgyát az igazi életből meríti és így valódi élményként hat.

Ilyen üdítő kivétel ez a házassági vigjáték, mely egy fiatal asszonyka egyetlen bal-lépésének humoros és komoly nyomalmait mutatja be. A fiatal asszony autókirándulásra megy és itt ismerkedik meg egy ifju emberrel, aki első pillanatra belészeret. Az asszonyka ellent áll, ameddig ellent áll, — de azután egyre jobban belékavarodik a szerelmi afférbe. A férj közben üzleti uton van és semmit sem tud felesége kalandjáról. Az

RENATE MÜLLER

asszony szeretne mindent megmondani neki, amikor visszatér, de akár-hányszor próbálja, nem sikerül legyőznie álszemérmét. Az egész helyzet felforgatója azután egy pizsama, amely az idegen fiatalember kofferjéből kerül elő. Ez okozza a hol tragikumba menő, hol mulatságos fordulatokat, melyeken keresztül a filmjáték kielégítő megoldáshoz jut. Akár az életben.

A film főszerepét Renate Müller, ez a bájos német filmszínésznő játssza, aki végre tehetségéhez méltó szerepet alakít. Nem kell felolvadnia az érzelgős szentimentalizmusban, hanem igazi hus-vér asszonyt alakíthat, aki sir, nevet, érez és reszket. A szerelmi kaland léha izgalmait ép oly hüen ábrázolja, mint a családi otthon gondterhes pillanatait és édes megnyugvását. A kiváló művésznő nagyszerű segítő-társra talált Reinhold Schünzelben, a rendezőben, aki új utakon haladva legjobban ért ahhoz, hogy Renate Müller játékának minden finomságát kidomborítsa. Schünzel maga is színész volt és így a foglalkozásbeli tudás előnyei meglátzanak minden filmjén, azokkal a rendezőkkel szemben, akiket az irodalom vagy a technika adott a filmgyáraknak. Renate Müller új filmje kellemes meglepetésként hatott egész Európában.

Grand Hotel Greta Garboval

A nagyváros fényének izzásában, mozgalmának sodrában, fukszusának oltárképén áll: a Grand Hotel... Üvegajtaja örökkön forog... Mint pompás egérfogó csapóajtaján, úgy tódulnak rajta a Grand Hotel belső káprázata felé az emberek... és mámorosan érkeznek a forgó ajtón keresztül a büvkörből, hol megpörkölődtek, vagy halálra égtek, ahol esetleg boldogok lettek. A Grand Hotel üvegajtaja csak forog, pompás mivű rézfoggantyujában mindig kapaszkodik valaki, aki üzletet, aki szerelmet, aki boldogságot, aki sikert, aki mámort keres... mindig akad, aki megfogja s belép az üvegajtón a menyországnak képzelt földi üdvösségbe. Aztán mindég van olyan is, aki tépetten, züllötten, vagy a halottak Szent Mihály lován kifelé tart a forgó üvegajtón... De az üvegajtó szenttelenül forog tovább, akár halál, akár nász, akár bűn, akár erény érkezik vagy távozik...

Vicki Baum írta meg a minden metropolisok Grand Hoteljének életét, ennek a rendkívül sokrétű irásnak filmváltozata a Greta Garbos lőszerepű Grand Hotel, az utóbbi időkben ez a nemcsak látványosságban, hanem az érzelmek skálájának minden változatában izzó filmalkotása. Ezt a témát megfogni, ezt a sokféle történetet közös nevezőre hozni, közös síkban vetíteni: grandiózus feladat. Csodálatos megoldását kapjuk a filmben. A Grand Hotel élete száguld a filmben, a nagy élet ízét érezzük inyünkön.

Greta Garbo és Crawford Joan játszák a női szerepeket, Wallace Beery, John és Lionel Barrymore viszik diadalra a nevezetesebb és márkásabb férfijellemek alakítását. De rajtuk kívül még száz és száz mellékszereplő, — nem tömegben felolvadva, hanem villanásokban ugyan, de jellemzően kihangsúlyozva — működik közre a legtökéletesebb összhangban. A felfokozott és legtelibb fényüzés szimfóniája ez a film, bámulatos hangszereléssel és mesterien összefogott erővel.

A mozikedvelő közönség érdeklődésének központjában ma kétségkívül a Grand Hotel bemutatója áll, melynek grandiózus szereposztása érdekfeszítő tárgya és pazar kiállítás e filmet az idei évjárat e nemű talán legnemesebb és legértékesebb alkotásának sejteti.

Körülbelül egy évvel ezelőtt fogtak hozzá, Vicky Baum a ma élő legnagyobb írónő: „Menschen im Hotel“ c. világsikerű regényének megfilmesítéséhez. A hatalmas film-vállalat óriási anyagi befektetéssel, fáradhatatlan ambíciózítással s a rendezői ötletek mérhetetlen gazdagságával valóban olyan produkciót hozott létre, amely Amerika összes nagy városaiban már hosszú hetek óta tartja lázban a moziművészetért lelkesedő tömegek millióit.

Csupán a film szereposztása — tudvalevőleg — megközelíti az egy millió dollárt (180 millió leu).

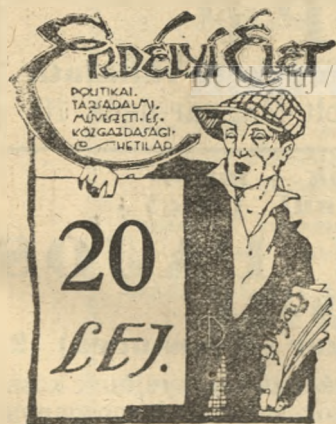
Greta Garbo az amerikai lapok részletes és sorozatos interjújai szerint — Gruiskaya szerepében — életének legsikerültebb alakítását nyújtja.

Partnerei pedig Amerika legnagyobb és legnevesebb színészeiből rekrutálódnak. Így *Lionel Barrymore* mint a beteg Kringelein vidéki könyvelő, majd *John Barrymore* a kalandor Felix báró szerepében csillogtatják sokoldalunak ismert tehetségüket.

Különleges attrakciónak ígérkezik a bájos *Joan Crawford*, ki utolérhetetlen művészetével Flämchent, a nagyra-vágyó gépirólányt interpretálja, míg *Wallace Beery* a tekintélyes bankár szerepében nyújtja művészi tudásának legjavát.

A film kópiái, a körülményekhez képest bámulatos gyorsasággal kerültek át Európába. Páris, London, Berlin legnagyobb mozgószínház vállalatai minden képzeletet felülmúló árat kínálva versenyeznek a Grand Hotel előadási jogának megszerzéséért.

Valóban alig méltányolható elismerés illeti a város agilis vezetőségét, mely jóllehet érthetően, a legnagyobb anyagi áldozatok árán is, de lehetővé tette, hogy ily páratlan gyorsasággal gyönyörködhessek az aradi közönség a szezon egyik legértékesebb és legkitünőbb filmremekében.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Az egyes szám ár 20 lei
Magyarországon 60 fillér
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6. d.

.....
Előfizetési árak egy évre: válatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lei, magánosoknak 600 lei, nyugdíjasoknak, közisztviselőknek 300 lei.

.....
Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.
.....

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetésoldalon 6 lei négyzetem.-ként. Nyilttér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb.

Szerkesztőség: v. Szent László-ucca 2. — Telefon 520.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig.

Kiadóhiv. és nyomda: v. József-fhg-u. Csanádi-pal.

ARAD.

Ajándékot
 előnyös és olcsó árákon vásárolhat
C S Á R Y
 órás ékszerésznél

Arad, Lutheránus temp-
lommal szemben. Óra, ék-
szerjavítás, ékszervésés
elsőrangú kivitelben. oo

Kiváló minőségű bükk és tölgy parketta
 Mindennemű I osztályu száraz tűzifa
 Bohn gyártmányu „Ultrasajt“ téglá
 és cserép

Kornis Testvérek R.-T.-nál,
 Arad, Strada Alexandri 1. (volt Salacz-
 ucca) Telefon 501.

Városi kávéház

Leszállított árak. Elsőrendű kiszolgálás.
 Elkülönített játéktér. Szeparált bridge-
 szalon. Estéknként parkettánc. Aradváros közön-
 ségének évtizedek óta megszokott találkozóhelye

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek

Vojtek gyógyszerár

KNAPP

gőz- és villanyerőre berendezett vállalata
 volt Weitzer-ucca 11. — volt Magyar-ucca 10.

**Csak az árak olcsók — minő-
 ségeink változatlanul jók!**

GOLDSTEIN LAJOS

DIVATÁRUHÁZA

Arad, Str. Bratianu (Weitzer János-ucca) 2.

Mélyen leszállított árákon nagy választékot nyújtunk koszt-
 tium és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanya-
 gokban. A hölgy és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

Megnyilt a

„Revü“ uriszabóság

ARAD, Deák Ferenc-u. 15. kapu alatt.

A megszünt **Sámson Jakab-cég** szabásának, **Csont Sándor** vezetésével készülnek a legujabb szabásu ruhák.
 Pontos és szolid kiszolgálás! Elsőrangú munka! Olcsó ár!

Kiadja az „Erdélyi Élet“ Lapkiadó Vállalat.

Tip. Lovrov, Arad